

2025/1014

26.5.2025

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2025/1014

ze dne 16. května 2025,

kterým se Španělskému království uděluje výjimka z některých ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944, pokud jde o Baleárské ostrovy

(oznámeno pod číslem C(2025) 3174)

(Pouze španělské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou ⁽¹⁾, a zejména na článek 64 uvedeného nařízení,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU ⁽²⁾, a zejména na článek 66 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP A ROZSAH ROZHODNUTÍ

- (1) Dne 23. listopadu 2020 předložilo Španělské království (dále jen „Španělsko“) Komisi v souladu s článkem 64 nařízení (EU) 2019/943 a článkem 66 směrnice (EU) 2019/944 žádost o výjimku (dále jen „žádost“) pro mimoíberská území Kanárských ostrovů, Baleárských ostrovů, Ceuty a Melilly (společně dále jen „mimoíberská území“).
- (2) Předmětem žádosti byly původně výjimky z článku 8 a článku 54 směrnice (EU) 2019/944 a z článků 3, 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10, 11, článků 14 až 17, článků 19 až 27 a článků 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943. V žádosti nebyla uvedena doba trvání požadované výjimky.
- (3) Dne 18. března 2021 zveřejnila Komise žádost na svých internetových stránkách a vyzvala členské státy a zúčastněné strany, aby do 30. dubna 2021 předložily připomínky.
- (4) Dne 17. srpna 2021 a 16. prosince 2021 požádala Komise Španělsko o další informace k žádosti. Španělsko odpovědělo dne 4. října 2021 a 17. ledna 2022. V posledním podání upravilo Španělsko rozsah své žádosti takto:
 - žádost o výjimku z článku 8 směrnice (EU) 2019/944 byla stažena pro všechna mimoíberská území,
 - žádost o výjimku z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 byla stažena pro Baleárské ostrovy a Ceutu,
 - Španělsko připojilo novou žádost o výjimku z čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944 pro všechna mimoíberská území,
 - žádost o výjimku z čl. 3 prvního pododstavce písm. d), f), g), h), i), l), m) a q) nařízení (EU) 2019/943 byla stažena pro všechna mimoíberská území,
 - Španělsko rovněž stáhlo žádost o výjimku pro všechna mimoíberská území z čl. 16 odst. 1 a 2 a čl. 20 odst. 1 a 2, čl. 21 odst. 1 až 6, čl. 22 odst. 1 s výjimkou písmen f) a h), čl. 22 odst. 4 a článků 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.

⁽²⁾ Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

— u požadované výjimky pro Baleárské ostrovy a Ceutu navrhlo Španělsko omezenou dobu trvání, a to až do efektivního začlenění těchto území do kontinentálního území (neočekává se dříve než v roce 2030).

- (5) Toto rozhodnutí by se mělo vztahovat pouze na Baleárské ostrovy, neboť rozhodnutí Komise o žádosti o výjimku, kterou Španělsko předložilo pro mimoiberské území Kanárských ostrovů, bylo přijato dne 8. prosince 2023 ⁽³⁾ a rozhodnutí o žádostech o výjimku, které Španělsko předložilo pro mimoiberská území Ceuta a Melilla, budou přijata jako samostatná rozhodnutí.

2. BALEÁRSKÉ OSTROVY

Elektrizační soustava a trh s elektřinou na Baleárských ostrovech

- (6) Baleárské ostrovy společně tvoří jedinou propojenou soustavu (Mallorca, Menorca, Ibiza a Formentera). Španělsko uvádí, že spotřeba elektřiny na Baleárských ostrovech v roce 1996 byla nižší než 3 000 GWh (2 856 GWh, podle měření u zákazníků) ⁽⁴⁾. V roce 2023 činila roční spotřeba na Baleárských ostrovech 6 047 GWh, z čehož 8,7 % (tj. 526 GWh) bylo pokryto z obnovitelných zdrojů energie ⁽⁵⁾.
- (7) Baleárské ostrovy byly izolovány od španělské elektrizační soustavy až do roku 2012. Předtím na Baleárských ostrovech fungovaly dvě elektrizační soustavy („Mallorca-Menorca“ a „Ibiza-Formentera“) s kapacitou 1,9 GW a 0,3 GW. Koncem roku 2012 byla elektrizační soustava „Mallorca-Menorca“ kabelově propojena se španělskou pevninskou soustavou prostřednictvím propojovacího vedení o výkonu 400 MW, zatímco elektrizační soustava „Ibiza-Formentera“ zůstala izolována. Od prosince 2018, kdy byl do provozu uveden kabel spojující Mallorcu s Ibizou, je integrovaná elektrizační soustava Mallorca-Menorca-Ibiza-Formentera propojena s pevninskou soustavou ⁽⁶⁾. V roce 2023 kabelové propojení zajišťovalo přibližně 24 % poptávky Baleárských ostrovů po elektřině ⁽⁷⁾.
- (8) Na základě ministerské vyhlášky TEC/212/2019 ze dne 25. února 2019 je do plánu elektrické přenosové sítě na období 2021–2026 zahrnut druhý kabel spojující elektrizační soustavu Baleárských ostrovů s pevninským Španělskem. Očekává se, že kabel bude zprovozněn do roku 2030 (nejlepší odhad poskytnutý Španělskem je rok 2029) a bude zajišťovat až 65 % dodávek elektřiny na Baleárských ostrovech ⁽⁸⁾.
- (9) Španělsko uvádí, že v červnu 2021 měly Baleárské ostrovy instalovanou výrobní kapacitu 1 999,4 MW, z čehož 91 % (1 819 MW) představovala tepelná výroba (zejména plynové turbíny s kombinovaným cyklem po uzavření dvou uhelných elektráren) a zbývajících 9 % (180,4 MW) tvořila výroba z obnovitelných zdrojů. V této souvislosti Španělsko vysvětluje, že nižší míra obnovitelných zdrojů energie na mimoiberských územích ve srovnání se španělskou pevninou je dána zejména omezeným zeměpisným prostorem, který je k dispozici pro novou výrobní kapacitu, vyšší potřebou výroby s možností řízení a omezenou dostupností zařízení pro ukládání energie.
- (10) Španělsko uvádí, že pro Baleárské ostrovy je charakteristický malý trh, který na rozdíl od pevninské elektrizační soustavy neumožňuje využívat úspory z rozsahu. Španělsko rovněž tvrdí, že soustava na Baleárských ostrovech čelí vyšším nákladům na palivo. Kvůli historické izolovanosti má toto území také větší potřebu instalované rezervní kapacity.

⁽³⁾ Rozhodnutí Komise (EU) 2024/560 ze dne 8. prosince 2023, kterým se Španělskému království uděluje výjimka z některých ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944, pokud jde o Kanárské ostrovy (Úř. věst. L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj>).

⁽⁴⁾ Viz graf A1.1 v příloze I pro Red Eléctrica z roku 1997 *Informe del Sistema Eléctrico español*: PORTADA.eps (Convertido)-1 (ree.es).

⁽⁵⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁶⁾ Ministerská vyhláška TEC/1172/2018 ze dne 5. listopadu, kterou se nově vymezují izolované elektrizační soustavy na mimoiberském území Baleárských ostrovů: Orden TEC/1172/2018, de 5 de noviembre, por la que se redefinen los sistemas eléctricos aislados del territorio no peninsular de las Illes Balears y se modifica la metodología de cálculo del precio de adquisición de la demanda y del precio de venta de la energía en el despacho de producción de los territorios no peninsulares. (boe.es).

⁽⁷⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁸⁾ Viz konečný aktualizovaný vnitrostátní plán Španělska v oblasti klimatu a energie 2021–2030, 211d83b7-b6d9-4bb8-b084-4a3bfb4cad3e_en.

- (11) Španělsko dále vysvětluje, že téměř veškerá výroba energie na Baleárských ostrovech v tepelných elektrárnách je přímo nebo nepřímo vlastněna společností Endesa S.A. V důsledku toho bude společnost Endesa S.A., a to i přes rostoucí zavádění obnovitelných zdrojů energie, které usnadňuje vstup konkurenčních podniků na Baleárské ostrovy, na tomto mimoiberském území stále vyrábět většinu elektřiny.
- (12) Španělsko se domnívá, že tyto charakteristické rysy trhu zvyšují náklady na výrobu elektřiny oproti pevnině a snižují atraktivitu pro vstup nových podniků na trh. Proto na Baleárských ostrovech nevznikla účinná hospodářská soutěž.
- (13) Španělsko tvrdí, že kvůli problémům souvisejícím s nedostatkem účinné hospodářské soutěže a s vysokými náklady a navzdory vnitrostátním opatřením přijatým na podporu hospodářské soutěže i zavedení ekonomických pobídek na podporu provozní účinnosti zařízení a snížení výrobních nákladů nebylo možné vytvořit tržní mechanismus, který by byl totožný s mechanismem na pevninském území.
- (14) Španělsko dále vysvětluje, že elektřina vyrobená na všech mimoiberských územích, včetně Baleárských ostrovů, je vyloučena z režimu nabídek na kontinentálním trhu. Elektrizací soustavy mimoiberských území používají pro nasazení mechanismus ekonomické priority^(*):
- provozovatel soustavy řadí elektrárny podle ekonomické výhodnosti na základě variabilních nákladů, dokud není pokryta poptávka, s přihlédnutím k technickým omezením a rezervám nezbytným k zajištění dodávek elektřiny,
 - nasazení zahrnuje týdenní, denní a vnitrodenní předpovědi a odchylky v reálném čase. V baleárské soustavě se při nasazování bere v úvahu také maximální výměna elektřiny dostupná prostřednictvím propojení s pevninou;
 - strana poptávky (přími spotřebitelé a dodavatelé) oznamuje provozovateli soustavy hodinovou poptávku v elektrizačních soustavách jednotlivých mimoiberských území,
 - po denním nasazení nakupuje strana poptávky energii za cenu odpovídající ceně v režimu nabídek na kontinentálním území.
- (15) Podle Španělska tento mechanismus zohledňuje vysoké náklady na výrobu elektrické energie a specifika mimoiberských území a jeho cílem je zajistit, aby spotřebitelé a dodavatelé na těchto územích nebyli vystaveni vyšším nákladům na výrobu elektřiny na mimoiberských územích ve srovnání s kontinentálním Španělskem, a to na základě zásad meziregionální solidarity.
- (16) Španělsko dále vysvětluje, že výroba elektrické energie na mimoiberských územích funguje v režimu regulovaného odměňování namísto režimu tržního odměňování a používá se v podmínkách, kdy velkoobchodní trh nemůže fungovat a kdy jsou náklady z geografických a územních důvodů vyšší než náklady na výrobu elektřiny v kontinentálním Španělsku.
- (17) Španělsko uvádí, že tento mechanismus zajišťuje, aby elektrizační soustava a veřejný rozpočet pokryly dodatečné náklady vyplývající z rozdílu mezi vyššími výrobními náklady na mimoiberských územích a cenou elektřiny odpovídající ceně na kontinentálním území, takže všichni spotřebitelé platí za elektrickou energii stejně bez ohledu na to, v jaké soustavě ji spotřebovávají.
- (18) Podle Španělska je regulace činností v oblasti přenosu a distribuce elektrické energie na mimoiberských územích podobná regulaci v kontinentálním Španělsku.
- (19) Pokud jde o maloobchodní trh, Španělsko vysvětluje, že koneční zákazníci na mimoiberských územích mají právo vybrat si svého dodavatele za stejných podmínek jako koneční zákazníci v kontinentálním Španělsku. Podobně je pojem zranitelných spotřebitelů definován pro celé Španělsko a obecně jsou dodávky organizovány v celé zemi jednotně. V tomto ohledu Španělsko uvádí, že mezi maloobchodními trhy na kontinentálním území a mimo něj nejsou žádné rozdíly.

(*) Rámec je stanoven v královském nařízení 738/2015 ze dne 31. července 2015 (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares) (dále jen „královské nařízení 738/2015“).

Přehled právního rámce pro mimoiberská území

- (20) Španělsko vysvětluje, že zákon 24/2013 stanoví, že se na dodávky elektrické energie na mimoiberských územích vztahuje zvláštní nařízení. Stanoví také, že za tuto činnost lze získat dodatečnou odměnu, která pokryje rozdíl mezi náklady na výrobu elektrické energie na mimoiberských územích a příjmy z prodeje elektřiny na těchto územích. Zákon č. 24/2013 stanoví podmínky, které musí být splněny, aby izolovaná soustava již nebyla považována za izolovanou, a sice že kapacita připojení mimoiberských území k pevnině jim umožňuje vstoupit na pevninský výrobní trh a že existují tržní mechanismy pro integraci jejich elektřiny.
- (21) Španělsko uvádí, že zákon 17/2013 obsahuje obecná ustanovení pro zajištění dodávek a posílení hospodářské soutěže v elektrizačních soustavách na mimoiberských územích ⁽¹⁰⁾.
- (22) Španělsko uvádí, že činnost v oblasti výroby elektrické energie a postup nasazování v elektrizačních soustavách na mimoiberských územích stejně jako režim odměňování za tuto činnost jsou podrobně upraveny královským nařízením 738/2015. Režim odměňování je založen na dvou složkách odměny: odměně za vynaložené investice a ostatní fixní náklady a odměně za variabilní náklady vzniklé během provozu. Cílem tohoto odměňování je pokrýt dodatečné náklady na výrobu elektrické energie na mimoiberských územích. Královské nařízení 738/2015 definuje dodatečné náklady jako rozdíl mezi všemi náklady na výrobu a cenou placenou při nasazení elektřiny realizovaném provozovatelem soustavy.
- (23) Královské nařízení 738/2015 navíc zavádí výběrové řízení pro výběr nové kapacity a kapacity určené k renovaci.
- (24) Komise v této souvislosti poznamenává, že mechanismus odměňování stanovený v královském nařízení 738/2015 byl schválen Komisí jako státní podpora v rozhodnutí „SA.42270 – Španělsko – Výroba elektrické energie na španělských mimoiberských územích“ ⁽¹¹⁾.

3. POŽADOVANÉ VÝJIMKY TÝKAJÍCÍ SE BALEÁRSKÝCH OSTROVŮ

- (25) Žádost o výjimku podaná pro Baleárské ostrovy vychází z jejich kvalifikace jako malé připojené soustavy ve smyslu čl. 2 odst. 43 směrnice (EU) 2019/944.

3.1. Výjimka podle článku 66 směrnice (EU) 2019/944

- (26) Španělsko žádá o výjimku z čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944, pokud jde o pořizování podpůrných služeb provozovatelem přenosové soustavy.

3.2. Výjimka podle článku 64 nařízení (EU) 2019/943

- (27) Španělsko žádá pro Baleárské ostrovy o výjimku z těchto ustanovení nařízení (EU) 2019/943:

- tržní zásady uvedené v čl. 3 prvním pododstavci písm. a), b), c), e), j), k), n), o) a p),
- pravidla obchodování s elektřinou podle článku 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10, 11, 14, 15, 16 a 17,
- pravidla o příjmu z přetížení stanovená v článku 19,
- články 14, 15, čl. 16 odst. 3 až 13, články 17, 19, čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4 pro případné nové podpůrné kapacitní mechanismy, které mohou být v budoucnu zřízeny,
- články 14 až 17, 19 až 27, 35 až 47 pro stávající režim definovaný v královském nařízení 738/2015.

⁽¹⁰⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

⁽¹¹⁾ Rozhodnutí ze dne 28. května 2020, SA.42270 (2016/NN) – Španělsko – Výroba elektrické energie na španělských mimoiberských územích, C(2020) 3401.

3.3. Doba trvání požadovaných výjimek

- (28) Španělsko se domnívá, že účinné začlenění mimoiberských území na trh s elektřinou na Pyrenejském poloostrově závisí na existenci propojení se španělským kontinentálním územím.
- (29) Pokud jde o Baleárské ostrovy, Španělsko vysvětluje, že výjimky by měly platit až do účinného začlenění tohoto území do pevninského trhu s elektřinou. Podle Španělska účinné začlenění zahrnuje nejen uvedení nových propojovacích vedení do provozu, ale také dobu testování a nezbytný vývoj v oblasti regulace. Na základě toho Španělsko žádá o výjimku alespoň do roku 2030.

4. PŘIPOMÍNKY OBDRŽENÉ BĚHEM OBDOBÍ KONZULTACE

- (30) Jak je popsáno ve 3. bodě odůvodnění, provedla Komise v průběhu března a dubna 2021 veřejnou konzultaci.
- (31) Všechny připomínky poskytnuté prostřednictvím odpovědí na veřejnou konzultaci se týkaly výjimky, kterou Španělsko požadovalo z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 a která se týkala vlastnictví, správy a provozování zařízení pro ukládání energie provozovatelem přenosové soustavy. Jak je popsáno ve 4. bodě odůvodnění, Španělsko stáhlo žádost o výjimku pro Baleárské ostrovy z článku 54 směrnice.

5. POSOUZENÍ ŽÁDOSTI O VÝJIMKU TÝKAJÍCÍ SE BALEÁRSKÝCH OSTROVŮ

5.1. Malá připojená soustava

- (32) V souladu s článkem 64 nařízení (EU) 2019/943 lze udělit výjimku z příslušných ustanovení článků 3 a 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9 až 11, článků 14 až 17, článků 19 až 27, článků 35 až 47 a článku 51 uvedeného nařízení ve dvou případech:
- a) pro malé izolované soustavy a malé připojené soustavy, pokud členský stát nebo členské státy mohou prokázat, že mají zásadní problémy související s jejich provozováním. V takovém případě se na výjimku vztahují podmínky, jejichž cílem je posílení hospodářské soutěže a začlenění na vnitřní trh s elektřinou;
 - b) pro nejvzdálenější regiony ve smyslu článku 349 SFEU, pokud nemohou být propojeny s unijním trhem s energií ze zřejmých fyzických důvodů.
- (33) V souladu s čl. 66 odst. 1 prvním pododstavcem směrnice (EU) 2019/944 lze pro malé izolované soustavy a malé připojené soustavy udělit výjimku z příslušných ustanovení článků 7 a 8 a kapitol IV, V a VI, pokud členský stát nebo členské státy mohou prokázat, že mají zásadní problémy související s jejich provozováním. V čl. 66 odst. 2 druhém pododstavci směrnice (EU) 2019/944 se stanoví, že v případě nejvzdálenějších regionů ve smyslu článku 349 SFEU, které nemohou být propojeny s unijními trhy s elektřinou, se na výjimku vztahují podmínky s cílem zajistit, aby daná výjimka nebránila přechodu na obnovitelné zdroje energie.
- (34) Jak nařízení (EU) 2019/943, tak směrnice (EU) 2019/944 stanoví, že v případě malých připojených soustav má být výjimka časově omezena a podléhat podmínkám, jejichž cílem je posílit hospodářskou soutěž a začlenění na vnitřní trh s elektřinou. Kromě toho je třeba zajistit, že výjimka nebrání přechodu na energii z obnovitelných zdrojů, větší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě na straně poptávky a ani tento přechod neohrožuje.
- (35) V čl. 2 bodě 43 směrnice (EU) 2019/944 je malá připojená soustava definována jako „každá soustava, která měla v roce 1996 spotřebu nižší než 3 000 GWh a která získává více než 5 % své roční spotřeby prostřednictvím propojení s jinými soustavami“.
- (36) Španělsko ve své žádosti vysvětluje, že Baleárské ostrovy (Mallorca, Menorca, Ibiza a Formentera) tvoří jedinou vzájemně propojenou soustavu se spotřebou, která byla v roce 1996 nižší než 3 000 GWh (6. bod odůvodnění). Přibližně 25 % poptávky po elektřině na Baleárských ostrovech je pokryto propojovacím vedením s pevninským Španělskem.

- (37) Na základě informací poskytnutých Španělskem a v souladu s rozhodnutím Komise SA.42270 „Španělsko – Výroba elektrické energie na španělských mimoúzemích“ se Baleárské ostrovy považují za malou propojenou soustavu ve smyslu čl. 2 bodu 43 směrnice (EU) 2019/944.

5.2. Zásadní problémy nebo vážné obtíže související s provozováním soustavy

5.2.1. Význam „zásadních problémů nebo vážných obtíží souvisejících s provozováním“ soustavy

- (38) Pojem „zásadní problémy“ uvedený v čl. 64 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2019/943 a „vážné obtíže“ uvedený v čl. 66 odst. 1 směrnice (EU) 2019/944 normotvůrce nevymezil. Otevřená formulace umožňuje Komisi zvážit všechny potenciální problémy související se zvláštní situací malých soustav za předpokladu, že jsou podstatné, a nikoli pouze okrajové. Tyto problémy se mohou značně lišit v závislosti na zeměpisných charakteristikách, výrobě a spotřebě dané soustavy, ale také na technickém vývoji (např. ukládání elektřiny a malokapacitní výroba).
- (39) Problémy, které se řešily v předešlých rozhodnutích Komise, se týkaly zachování sociální soudržnosti a/nebo rovných podmínek hospodářské soutěže mezi pevninou a ostrovy v situaci, kdy bezpečnost soustavy na ostrově vyžadovala dodatečná opatření nebo na ostrově výrazně zvyšovala náklady oproti nákladům na pevnině. „Provozování“ tedy nelze chápat úzce, podmínkou nemůže být například to, že bez udělení výjimky není bezpečný provoz soustavy možný. Namísto toho se vždy mělo za to, že mezi „problémy nebo obtížemi“ patří i sociální a ekonomické problémy vzniklé uživateli dotyčné soustavy ⁽¹²⁾.
- (40) Kromě toho musí tyto zásadní problémy nebo vážné obtíže nastat v souvislosti s provozem malých izolovaných soustav nebo malých připojených soustav. Zdá se tedy, že je obtížné představit si odůvodnění, které by vycházelo výlučně z dopadů, k nimž by došlo mimo soustavu, např. z dopadů na vnitrostátní dotační programy. Relevantnost „nepřímých“ dopadů na bezpečný provoz soustavy se tím nevylučuje.

5.2.2. Zásadní problémy nebo vážné obtíže, které Španělsko uvedlo v žádosti

- (41) Španělsko poukazuje na několik výzev a problémů spojených s fungováním trhů s elektřinou a elektrizačních soustav na mimoúzemích, včetně Baleárských ostrovů:
- malá velikost trhu mimoúzemích jim brání využívat úspory z rozsahu, které existují v pevninské elektrizační soustavě,
 - vyšší náklady spojené se skladbou zdrojů energie, které vedou k vyšším nákladům na elektřinu, neboť většina výroby elektřiny na mimoúzemích je poháněna plynem, uhlím nebo motorovou naftou,
 - vysoké investiční a provozní náklady spojené s elektrárnami vyplývající ze zeměpisné izolace kvůli nízké úrovni propojení s pevninou a malé velikosti soustav;
 - větší potřeba instalované rezervní kapacity v důsledku zeměpisné izolace plynoucí z nízké úrovně propojení soustav. Španělsko zejména vysvětluje, že mimoúzemí potřebuje vyšší úroveň točivé zásoby na pokrytí standardů bezpečnosti dodávek. Takový standard dodávek je o 40–70 % vyšší než instalovaný výkon ve srovnání s 10 % na pevnině. To vede k tomu, že elektrárny po značnou dobu neprodukuje, což snižuje zájem o investice do nových kapacit,
 - environmentální omezení pro lokalizaci nové výrobní kapacity, a to jak pro konvenční zařízení, tak pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů,

⁽¹²⁾ Viz např. rozhodnutí Komise ze dne 14. srpna 2014, kterým se Řecké republice povoluje výjimka z některých ustanovení směrnice 2009/72/ES s odkazem na to, že náklady na výrobu elektřiny na ostrovech jsou vyšší než na pevnině, zatímco ceny se ze zákona rovnají cenám na pevnině.

- vysoká sezónnost poptávky, která je silně spjata s odvětvím cestovního ruchu na Baleárských ostrovech;
 - související náklady a investice potřebné k vybudování nových propojení s pevninou vzhledem k jejich zeměpisné poloze.
- (42) Podle Španělska vedou tyto výzvy a problémy k dvěma hlavním rysům charakterizujícím mimoiberská území: vyšší náklady na elektřinu a nedostatečná konkurence při výrobě elektřiny.
- (43) V souvislosti s vysokými náklady na výrobu elektřiny na mimoiberských územích Španělsko vysvětluje, že v důsledku výše uvedených problémů a výzev jsou náklady na nastavitelnou výrobu často dvojnásobné oproti nákladům na nastavitelnou výrobu v kontinentálním Španělsku. Španělsko tvrdí, že mimoiberská území, včetně Baleárských ostrovů, musí být vyloučena z pevninského tržního systému, aby spotřebitelé platili ceny, které jsou podobné cenám na pevnině. Španělsko dodává, že před začleněním mimoiberských území do pevninského trhu s elektřinou by bylo zapotřebí posouzení, aby se zajistilo, že vysoké výrobní náklady na těchto územích nenaruší marginální ceny elektřiny na pevninském trhu s elektřinou.
- (44) V souvislosti s nedostatečnou hospodářskou soutěží při výrobě elektřiny Španělsko vysvětluje, že vzhledem k historickému vývoji mimoiberských území a nedostatečné atraktivitě odvětví energetiky v těchto regionech plnila tradičně všechny funkce v oblasti dodávek energie jediná obchodní skupina. Pokud jde o Baleárské ostrovy, Španělsko konstatuje, že společnost Endesa S.A. nadále vlastní téměř 100 % elektráren na výrobu energie z fosilních paliv, které jsou hlavním zdrojem výroby na tomto území. Španělsko uvádí, že v důsledku toho na Baleárských ostrovech navzdory snahám o podporu hospodářské soutěže, které vedly ke vstupu alternativních výrobců energie na trh, v oblasti výroby elektřiny stále ještě nevznikla účinná hospodářská soutěž.
- (45) Španělsko zdůrazňuje, že v důsledku vyšších nákladů na výrobu elektřiny a nedostatku účinné hospodářské soutěže by začlenění mimoiberských území, včetně Baleárských ostrovů, do pevninského (a evropského) trhu s elektřinou, vedlo k narušení trhu a že tomu tak bude do té doby, než propojení s pevninským Španělskem nebude stačit k pokrytí celé místní poptávky.
- (46) Španělsko v žádosti poukazuje na výzvy spojené se zaváděním energie z obnovitelných zdrojů na mimoiberských územích, včetně Baleárských ostrovů. Španělsko vysvětluje, že většina elektráren vyrábějících elektřinu z intermitentních obnovitelných zdrojů na ostrově vyrábí za stejných meteorologických podmínek, což je jev známý jako „korelace“. S tím souvisí skutečnost, že čím více je v ostrovních soustavách energie z obnovitelných zdrojů, tím obtížnější je splnit normy bezpečnosti dodávek. Podle Španělska by tato situace mohla omezit množství energie z intermitentních obnovitelných zdrojů zavedené na mimoiberských územích.

5.2.3. Posouzení

- (47) Komise uznává tvrzení Španělska, že kvůli problémům spojeným s provozem malých připojených soustav, velmi nízké úrovni hospodářské soutěže v segmentu výroby na mimoiberských územích a nízkým úrovním propojení se španělskou pevninou dosud nejsou splněny podmínky proto, aby se na Baleárských ostrovech zavedl plně liberalizovaný velkoobchodní trh s elektřinou.
- (48) Lze tedy předpokládat, že fungující velkoobchodní trh na Baleárských ostrovech nelze zavést bez veřejného zásahu, a že v důsledku toho nelze na Baleárských ostrovech prozatím provádět řadu ustanovení týkajících se termínovaných, denních, vnitrodenních a vyrovnávacích trhů.
- (49) Komise může dospět k závěru, že plné uplatňování nařízení (EU) 2019/943 a směrnice (EU) 2019/944 na území, na něž se vztahuje tato žádost o výjimku, by způsobilo podstatné problémy pro provoz soustav na Baleárských ostrovech.
- (50) Komise však konstatuje, že situace Baleárských ostrovů se změní, jakmile budou vybudována a uvedena do provozu další propojení s pevninským Španělskem.

5.3. Rozsah výjimky

5.3.1. Ustanovení čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944

- (51) Španělsko uvádí, že neexistence účinné hospodářské soutěže v segmentu výroby elektřiny brání vytvoření nenarušených trhů s elektřinou na mimoiberských územích. Zejména brání provozovateli přenosové soustavy vytvořit a provozovat na Baleárských ostrovech vyrovnávací trh, včetně tržního obstarávání nefrekvenčních podpůrných služeb.
- (52) Komise se domnívá, že důvody uvedené v 10. až 13. bodě odůvodnění v současné době na Baleárských ostrovech brání vytvoření vyrovnávacího trhu a tržnímu zadávání nefrekvenčních podpůrných služeb. Komise se proto domnívá, že výjimky z povinností stanovených v čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944 v souladu s článkem 66 směrnice jsou odůvodněné.

5.3.2. Kapitola II nařízení (EU) 2019/943: obecná pravidla pro trh s elektřinou – články 3 a 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, články 9, 10 a 11

5.3.2.1. Žádost

- (53) Španělsko uvádí, že nedostatek účinné hospodářské soutěže mezi výrobci brání vzniku neregulovaných trhů s elektřinou. Rozhodnutí o nasazení na mimoiberských územích včetně Baleárských ostrovů jsou založena na technických a ekonomických kritériích, pro která není vždy možné použít tržní pravidla. Kromě toho Španělsko vysvětluje, že tvorba cen na mimoiberských územích není založena na nabídce a poptávce na těchto územích, ale na nabídce a poptávce v kontinentálním Španělsku, aby se zabránilo tomu, že spotřebitelé na mimoiberských územích budou platit dodatečné náklady na výrobu elektřiny na těchto územích.
- (54) Španělsko proto žádá o výjimku z následujících ustanovení čl. 3 prvního pododstavce nařízení (EU) 2019/943:
- písm. a), b), o), p), protože podle Španělska nelze ceny na dotčených trzích volně tvořit na základě nabídky a poptávky a na těchto územích nefungují žádné dlouhodobé trhy. Španělsko dále konstatuje, že omezená propojovací kapacita mezi Baleárskými ostrovy a pevninou tuto situaci nemění;
 - písm. c), neboť Španělsko se domnívá, že tržní pravidla, která usnadňují rozvoj flexibilní výroby a poptávky, by nemusela být na daných územích použitelná,
 - písm. e) a k), protože podle Španělska výrobci neodpovídají za prodej elektřiny, kterou vyrobí (o tom, které elektrárny budou nasazeny, rozhoduje provozovatel soustavy), a nemohou podávat souhrnné nabídky,
 - písm. j), neboť Španělsko se domnívá, že strategie ukládání energie na těchto územích by mohla vyžadovat, aby ukládání energie mělo přednost a nebylo na stejné úrovni jako ostatní výrobní zařízení,
 - písm. n), k němuž Španělsko poznamenává, že vstup a výstup výroby elektřiny by v zásadě mohl být založen na posouzení hospodářské a finanční životaschopnosti provozu ze strany podniků, ale že z praktického hlediska není možné, aby se výrobní společnosti účastnily systému, aniž by jim byl poskytnut regulovaný režim plateb, který bude schopný pokrýt výrobní náklady.
- (55) Pokud jde o článek 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4 a články 9, 10 a 11, Španělsko zdůrazňuje, že ačkoli se elektrizační soustava na mimoiberských územích řídí režimem nasazování, který funguje podobně jako unijní trhy s elektřinou, například s denními a vnitrodenními nasazeními, jedná se o regulovaný režim. Nákupní cena vychází z ceny na kontinentálním území, a nikoli z uznaných nákladů, které výrobcům vznikají při provádění činností spojených s výrobou elektřiny, včetně služeb výkonové rovnováhy. Na tomto základě Španělsko žádá o výjimku z článku 6, čl. 7 odst. 1 a 4 a článků 9, 10 a 11 nařízení (EU) 2019/943, neboť na mimoiberských územích včetně Baleárských ostrovů neexistuje vyrovnávací trh a vzhledem k omezenému propojení s pevninským Španělskem ani možnost začlenění na unijní denní a vnitrodenní trhy.

- (56) Pokud jde o čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4 nařízení (EU) 2019/943, Španělsko uvádí, že vzhledem k izolované povaze mimoiberských území jsou nasazování prováděna nezávisle na kontinentálním a unijním trhu – kromě toho, že referenční cena pro nákup energie vychází z kontinentální ceny –, přičemž nasazování jsou založena na hodinových harmonogramech.
- (57) Stejně tak se v souladu s výše uvedeným Španělsko domnívá, že začlenění dlouhodobých trhů, technických cenových stropů a hodnoty nepokrytého zatížení podle článků 9 až 11 nařízení (EU) 2019/943 se nevztahuje na nasazování na mimoiberských územích.

5.3.2.2. Posouzení

- (58) Pokud jde o žádost o výjimku z čl. 3 prvního pododstavce nařízení (EU) 2019/943, je Komise toho názoru, že:
- důvody uvedené v 10. až 13. bodě odůvodnění v současné době uvádějí, že ceny elektřiny na Baleárských ostrovech nejsou tvořeny na základě tržního přístupu, ale prostřednictvím zvláštního regulovaného mechanismu, kdy provozovatel soustavy provádí nasazování výroby pro každé z mimoiberských území, a výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. a), b), e) a k) nařízení (EU) 2019/943 je odůvodněná,
 - Mezi důvody uvedenými v 10. až 13. bodě odůvodnění v současné době patří to, že na Baleárských ostrovech nefunguje žádný dlouhodobý trh a nasazování provozovatele soustavy zahrnuje týdenní, denní a vnitrodenní předpovědi, jakož i odchylky v reálném čase, a proto je výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. o) a p) nařízení (EU) 2019/943 rovněž odůvodněná,
 - ačkoli Komise uznává, že současný regulovaný režim a zvláštní charakteristiky Baleárských ostrovů mohou ztěžovat rozvoj flexibilnější výroby, nízkouhlíkové výroby a pružnější poptávky, je přesto nutné uplatňovat tržní pravidla, aby se co nejvíce stimuloval jejich rozvoj. Komise se proto domnívá, že výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. c) nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná,
 - ustanovení čl. 3 prvního pododstavce písm. j) nařízení (EU) 2019/943 nebrání tomu, aby byla dána přednost projektům v oblasti ukládání energie na Baleárských ostrovech, pokud jsou například tyto projekty považovány za nejlepší možnost pro zajištění bezpečnosti dodávek na Baleárských ostrovech. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. j) nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná,
 - v souvislosti s čl. 3 prvním pododstavcem písm. n) nařízení (EU) 2019/943 by vstup podniku na trh s výrobou elektřiny nebo opuštění tohoto trhu měly záviset na posouzení hospodářské a finanční životaschopnosti tohoto podniku, s přihlédnutím k možnosti získat regulovanou odměnu uvedenou v 16. a 17. bodě odůvodnění. Proto není výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. n) nařízení (EU) 2019/943 pro Baleárské ostrovy odůvodněná.
- (59) Pokud jde o požadovanou výjimku z článku 6, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10 a 11 nařízení (EU) 2019/943, tato ustanovení se týkají požadavků na dlouhodobé, denní a vnitrodenní trhy a trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy. Na základě informací předložených Španělskem se zdá, že tyto trhy nelze na Baleárských ostrovech účinně zavést kvůli zvláštním rysům elektrizační soustavy na tomto území (10. až 13. bod odůvodnění). Komise se proto domnívá, že výjimka z těchto ustanovení je odůvodněná.

5.3.3. Kapitola III nařízení (EU) 2019/943: přístup k síti a řízení přetížení – články 14 až 17 a článek 19

5.3.3.1. Žádost

- (60) Španělsko vysvětluje, že požadavky stanovené v člancích 14 až 16 a článku 19 nelze na mimoiberských územích uplatňovat, protože provozovatel přenosové soustavy provádí nasazování výroby pro každou z izolovaných elektrizačních soustav a tyto soustavy nepředstavují samostatné navzájem propojené nabídkové zóny. Při tomto nasazování se zohledňuje také energie přenášená prostřednictvím spojovacích vedení mezi pevninským Španělskem a Baleárskými ostrovy. V případě přetížení těchto spojovacích vedení provozovatel přenosové soustavy přeorganizuje nasazení dostupné výrobní kapacity s cílem zajistit dodávky, přičemž zohlední především technická kritéria. Španělsko rovněž vysvětluje, že vzhledem k tomu, že mimoiberská území netvoří samostatné nabídkové zóny, neexistuje související trh s kapacitou mezi zónami, a tudíž nevzniká žádný příjem z přetížení.

5.3.3.2. Posouzení

- (61) Výjimky z čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943 vedou k tomu, že elektrizační soustavy na Baleárských ostrovech nejsou začleněny na integrované denní a vnitrodenní trhy. Proto se na Baleárské ostrovy nutně nevztahují některá ustanovení týkající se fungování těchto trhů.
- (62) Články 14 až 17 a článek 19 nařízení (EU) 2019/943 se týkají nabídkových zón a řízení kapacity a přetížení mezi nabídkovými zónami. V této souvislosti Komise konstatuje, že ačkoli Baleárské ostrovy v současné době tvoří jednu nabídkovou zónu společně s pevninským Španělskem a ostatními NPT, mohla by se situace v budoucnu na základě článků 14 a 15 změnit. Ustanovení čl. 16 odst. 3 až 13 a článků 17 a 19 se naopak na Baleárské ostrovy fakticky nevztahují, dokud toto území nepředstavuje samostatnou nabídkovou zónu. Z toho vyplývá, že výjimka z požadavků článků 14 a 15, čl. 16 odst. 3 až 13 a článků 17 a 19 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná.
- (63) Na Baleárské ostrovy se vztahují ustanovení čl. 16 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943, která obsahují obecné zásady týkající se řízení přetížení, protože tyto zásady poskytují účastníkům trhu záruky, že provozovatel přenosové soustavy musí řešit problémy s přetížením pomocí nediskriminačních tržních řešení a používat postupy omezování transakcí pouze v nouzových situacích. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 16 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná.

5.3.4. Kapitola IV nařízení (EU) 2019/943: zdrojová přiměřenost – čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4

5.3.4.1. Žádost

- (64) Španělsko vysvětluje, že vzhledem ke geografické izolovanosti mimoiberských území plynoucí z nízké úrovně nebo neexistence propojení s pevninou jsou posouzení zdrojové přiměřenosti prováděná provozovatelem soustavy pro každé z mimoiberských území nezávislá a nejsou začleňována do evropského posouzení zdrojové přiměřenosti ani do posouzení zdrojové přiměřenosti v kontinentálním Španělsku. Podle Španělska se proto některá ustanovení kapitoly IV nevztahují na mimoiberská území. Španělsko nicméně zdůrazňuje, že cílem stávajících vnitrostátních pravidel je pokud možno zajistit rovné zacházení mezi mimoiberskými územími a kontinentálním trhem, například pokud jde o úroveň bezpečnosti dodávek nebo metodiku provádění posouzení zdrojové přiměřenosti.
- (65) Španělsko tvrdí, že přiměřenost na mimoiberských územích je zajištěna zvláštním mechanismem pro přidělování nových kapacit stanoveným v královském nařízení 738/2015, jak je popsáno ve 22. až 24. bodě odůvodnění. Španělsko se domnívá, že tento mechanismus by měl být vzhledem k jedinečné povaze mimoiberských území zachován, a proto žádá o výjimku z čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4.
- (66) Španělsko tvrdí, že posouzení zdrojové přiměřenosti na mimoiberských územích je v souladu se zásadami obsaženými v čl. 20 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943. Španělsko dále vysvětluje, že v případě zjištění obav týkajících se přiměřenosti se tyto obavy řeší výzvou k soutěžnímu nabídkovému řízení (jak je stanoveno v královském nařízení 738/2015) v kombinaci s posouzením aukcí kapacity z obnovitelných zdrojů. Jedná se o postupy, na které podle Španělska nelze uplatnit požadavky čl. 20 odst. 3 až 8 nařízení (EU) 2019/943.
- (67) Španělsko vysvětluje, že ustanovení obsažená v čl. 21 odst. 7 a 8 nařízení (EU) 2019/943 nejsou slučitelná s mechanismem stanoveným v královském nařízení 738/2015. Uvádí však, že na všechny budoucí nové kapacitní mechanismy se použijí požadavky čl. 21 odst. 7 a 8 uvedeného nařízení.
- (68) Španělsko konstatuje, že mechanismus stanovený v královském nařízení 738/2015 je rovněž neslučitelný s následujícími ustanoveními nařízení (EU) 2019/943:
- čl. 22 odst. 1 písm. f), který stanoví, že se odměna stanovuje konkurenčním postupem, protože podle Španělska není odměna ve stávajícím mechanismu založena na konkurenčním postupu, ale na referenčním zařízení, což má motivovat k účinnosti,

- čl. 22 odst. 1 písm. h), který stanoví, že kapacitní mechanismy musí být otevřené účasti všech zdrojů, které jsou schopny poskytnout požadovaný technický výkon, protože podle Španělska se mechanismus vztahuje pouze na zařízení s možností řízení,
- čl. 22 odst. 2, který stanoví seznam koncepčních vlastností, které musí strategické rezervy splňovat, neboť podle Španělska odkazuje na trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy, které na mimoiberských územích neexistují,
- čl. 22 odst. 3, který stanoví dodatečné požadavky na kapacitní mechanismy, jež nemají podobu strategických rezerv, neboť podle Španělska stávající mechanismus tyto požadavky nesplňuje: cena placená za dostupnost neklesá na nulu, když je úroveň dodávané kapacity dostatečná, cena placená za dostupnost není vázána pouze na kapacitu a povinnosti týkající se kapacity nejsou přenositelné,
- čl. 22 odst. 4, který zahrnuje požadavky na kapacitní mechanismy ohledně mezních hodnot emisí CO₂, neboť podle Španělska stávající mechanismus neobsahuje žádné požadavky tohoto druhu, ale umožňuje stanovit technická omezení,
- čl. 22 odst. 5, který požaduje úpravu kapacitních mechanismů uplatňovaných ke dni 4. července 2019.

(69) Španělsko vysvětluje, že normy spolehlivosti pro mimoiberská území nejsou v souladu s požadavky čl. 25 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943, protože nezohledňují náklady na nové zařízení. Španělsko dodává, že i kdyby byly normy stejné, mohly by se vyvíjet k přísnějším hodnotám různým tempem, na základě čehož žádá o výjimku z čl. 25 odst. 2 až 4 nařízení (EU) 2019/943.

5.3.4.2. Posouzení

- (70) Článek 20 nařízení (EU) 2019/943 se zabývá zdrojovou přiměřeností na vnitřním trhu s elektřinou a stanoví povinnosti členských států, jak sledovat zdrojovou přiměřenost a jak jednat v případě zjištění potíží se zdrojovou přiměřeností, tj. mimo jiné vypracovat prováděcí plán s cílem odstranit narušení regulačního rámce, zajistit tržní zadávání zakázek na služby výkonové rovnováhy nebo odstranit regulované ceny. Komise konstatuje, že Španělsko v rámci procesu státní podpory již vypracovalo a Komisi předložilo prováděcí plán v souladu s čl. 20 odst. 3 a 4 nařízení (EU) 2019/943. Dne 13. března 2024 vydala Komise v souladu s čl. 20 odst. 5 nařízení (EU) 2019/943 ke španělskému prováděcímu plánu stanovisko. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 20 odst. 3 až 8 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná.
- (71) Ustanovení čl. 21 odst. 7 nařízení (EU) č. 2019/943 bylo zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1747 ⁽¹³⁾. Proto se na mimoiberská území již nepoužije. Pokud jde o žádost o výjimku z čl. 21 odst. 8 ⁽¹⁴⁾ nařízení (EU) 2019/943, Komise konstatuje, že ačkoli toto ustanovení již nestanoví, že kapacitní mechanismy mají být dočasné, stanoví, že kapacitní mechanismy má Komise schvalovat nejdéle na deset let. Kromě toho není možné předvídat vývoj elektrizační soustavy Baleárských ostrovů v průběhu času. Doba trvání mechanismu regulovaného odměňování stanoveného v královském nařízení 738/2015 by proto měla být omezena na období do 31. prosince 2025, jak bylo v případě Baleárských ostrovů schváleno v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.
- (72) Článek 22 nařízení (EU) 2019/943 stanoví koncepční zásady kapacitních mechanismů. Komise se domnívá, že výjimka z čl. 22 odst. 1 písm. f) a h) nařízení (EU) 2019/943 použitelná po datu skončení platnosti mechanismu regulovaného odměňování stanoveném v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 brání přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky, neboť cílem těchto ustanovení je umožnit účast všech technologií na konkurenčním základě. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 22 odst. 1 písm. f) a h) není odůvodněná. Tím by neměly být dotčeny závazky a smlouvy uzavřené s ohledem na Baleárské ostrovy v rámci mechanismu odměňování podle královského nařízení 738/2015, jak byl schválen v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.

⁽¹³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1747 ze dne 13. června 2024, kterým se mění nařízení (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943, pokud jde o zlepšení uspořádání unijního trhu s elektřinou (Úř. věst. L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>).

⁽¹⁴⁾ Ve znění nařízení (EU) 2024/1747.

- (73) Na základě informací poskytnutých Španělskem (68. bod odůvodnění) se Komise domnívá, že výjimka z požadavků uvedených v čl. 22 odst. 2 nařízení (EU) 2019/943 je odůvodněná, protože zvláštní požadavky na koncepční vlastnosti strategických rezerv jsou neoddělitelně spjaty s vytvořením dobře fungujícího vyrovnávacího trhu. Naopak výjimka z čl. 22 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná, protože zvláštní požadavky na koncepční vlastnosti kapacitních mechanismů se mají uplatňovat nezávisle na dostatečně rozvinutém vyrovnávacím trhu.
- (74) Pokud jde o žádost o výjimku z čl. 22 odst. 5 nařízení (EU) 2019/943, je Komise toho názoru, že daná výjimka není odůvodněná vzhledem k tomu, že čl. 22 odst. 5 uvedeného nařízení se nevztahuje na kapacitní mechanismy schválené po 4. červenci 2019.
- (75) Pokud jde o čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943, který stanoví požadavky pro mezní hodnoty emisí CO₂ u kapacitních mechanismů, se Komise domnívá, že požadavky na mezní hodnoty emisí CO₂ nejsou použitelné na současný mechanismus regulovaného odměňování schválený na základě rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 kvůli malé velikosti elektrizační soustavy na Baleárských ostrovech, problémům souvisejícím se získáním nezbytných povolení v oblasti životního prostředí pro vytvoření nové výrobní kapacity a s ohledem na vyšší potřebu nastavitelné výroby pro zajištění toho, aby se na Baleárských ostrovech začlenily obnovitelné zdroje a aby byla zaručena bezpečnost dodávek. Komise se domnívá, že výjimka z čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943 použitelná po datu skončení platnosti mechanismu regulovaného odměňování stanoveném v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 brání přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě na strany poptávky, neboť cílem těchto ustanovení je umožnit účast všech technologií na konkurenčním základě. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná. Tím by neměly být dotčeny závazky a smlouvy uzavřené s ohledem na Baleárské ostrovy v rámci mechanismu odměňování podle královského nařízení 738/2015, jak byl schválen v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.
- (76) Podle názoru Komise není na základě vysvětlení poskytnutých Španělskem (viz 69. bod odůvodnění) výjimka z čl. 25 odst. 2 až 4 nařízení (EU) 2019/943 pro provozování elektrizačních soustav na Baleárských ostrovech odůvodněná. Tím by neměly být dotčeny závazky a smlouvy uzavřené s ohledem na Baleárské ostrovy v rámci mechanismu odměňování podle královského nařízení 738/2015, jak byl schválen v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.

5.3.5. *Výjimka z článků 14 až 17, 19 až 27, 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943 pro mechanismus uvedený v královském nařízení 738/2015*

- (77) Ve své žádosti, ve znění druhého souboru vysvětlení zaslaných Španělskem dne 17. ledna 2022, Španělsko uvedlo, že pro stávající mechanismus stanovený královským nařízením 738/2015 je nutná výjimka z článků 14 až 17, 19 až 27 a 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943. Komise se domnívá, že k uplatňování uvedeného mechanismu není tak rozsáhlá výjimka potřebná. Podle názoru Komise jsou odůvodněné pouze výjimky popsané ve výše uvedených oddílech.

5.4. **Žádná překážka přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky**

- (78) Podle čl. 64 odst. 1 pátého pododstavce nařízení (EU) 2019/943 a čl. 66 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944 má rozhodnutí o výjimce zajistit, aby nebyly kladeny překážky přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky.
- (79) Pokud jde o přechod na energii z obnovitelných zdrojů a vyšší flexibilitu (včetně odezvy strany poptávky) a ukládání energie, je důležité si uvědomit, že dobře fungující dlouhodobý, denní a vnitrodenní trh a vyrovnávací trh by v souladu s požadavky stanovenými v nařízení (EU) 2019/943 a směrnici (EU) 2019/944 měly poskytovat potřebné signály pro nasazování a investice, aby se maximalizoval možný vývoj těchto technologií. Například vývoj odezvy strany poptávky, který lze aktivovat v obdobích, kdy je elektrizační soustava Baleárských ostrovů pod tlakem, by se v zásadě snáze realizoval v rámci soustavy, kde ceny poptávky odrážejí hodinový stav výroby na Baleárských ostrovech namísto výroby na kontinentálním území. To automaticky nebrání vývoji odezvy strany poptávky nebo jiných forem flexibility v současném regulačním rámci. Nelze však vyloučit, že rozhodnutí o výjimce může mít na tento možný vývoj negativní dopad.

- (80) Na druhou stranu článek 64 nařízení (EU) 2019/943 nevyžaduje, aby rozhodnutí o výjimce maximalizovala potenciál flexibility nebo ukládání energie. Cílem výjimky podle článku 64 uvedeného nařízení je pouze zajistit, aby „nebyly kladeny překážky“ přechodu. Jinými slovy, výjimka nesmí bránit vývoji, k němuž by bez výjimky přirozeně docházelo. Je nepravděpodobné, že by při absenci výjimky v každé z elektrizačních soustav na Baleárských ostrovech vznikly dobře fungující dlouhodobé, denní a vnitrodenní trhy a vyrovnávací trhy. Důvodem jsou výzvy spojené s provozováním elektrizačních soustav na mimoostrovských územích, velmi nízké úrovni hospodářské soutěže v odvětví výroby a velmi nízké úrovni propojení s kontinentálním trhem popsané v oddíle 2. Je však nezbytné zajistit, aby jakmile budou existovat podmínky pro rozvoj fungujících velkoobchodních trhů, byly výjimky postupně zrušeny. Proto Komise v tomto rozhodnutí stanoví omezenou dobu platnosti výjimky a přísné podmínky pro prodloužení výjimky, jak je uvedeno v oddíle 5.5 níže.
- (81) Nezdá se, že by výjimka měla znatelný dopad na elektromobilitu.

5.5. Doba trvání výjimky a podmínky, jejichž cílem je posílení hospodářské soutěže a začlenění na vnitřní trh s elektřinou

- (82) Článek 64 nařízení (EU) 2019/943 a článek 66 směrnice (EU) 2019/944 výslovně stanoví, že v případě malých připojených soustav musí být výjimka časově omezena a podléhat podmínkám, jejichž cílem je posílení hospodářské soutěže a začlenění na vnitřní trh s elektřinou.
- (83) Nařízení (EU) 2019/943 a směrnice (EU) 2019/944 stanoví povinné omezení, které má několik účelů. Především se předpokládá, že obecný regulační rámec lze použít na všechny situace na vnitřním trhu a že takové obecné uplatňování je společensky prospěšné. Zatímco článek 64 nařízení (EU) 2019/943 uznává, že určité situace mohou vyžadovat výjimky, tyto výjimky mohou zvýšit složitost celého systému a mohou představovat překážky integrace trhu i v sousedních oblastech. Odůvodnění výjimky kromě toho obecně vychází z technického a regulačního rámce v dané době a v dané topologii sítě. Všechny tyto situace se mění. V neposlední řadě je pro účastníky trhu důležité, aby byli schopni předvídat regulační změny v dostatečném předstihu. Všechny výjimky proto musí být časově omezené.
- (84) Očekává se, že nové kabely, které zvýší propojení mezi Baleárskými ostrovy a španělskou pevninou, budou zprovozněny do konce roku 2030. Až budou tyto kabely uvedeny do provozu, měl by být změněn regulační rámec použitelný na toto území, toto území by mělo být začleněno do pevninského trhu s elektřinou a požadované výjimky by měly být postupně rušeny. Španělsko tvrdí, že po zprovoznění kabelů bude zapotřebí ještě určitý dodatečný čas na začlenění těchto území do pravidel kontinentálního trhu a na provedení nezbytných regulačních změn a testů. Španělsko proto žádá o výjimky pro Baleárské ostrovy alespoň do roku 2030.
- (85) S ohledem na důvody předložené Španělskem považuje Komise za přiměřené udělit Baleárským ostrovům výjimky do doby končící 12 měsíců po dni uvedení nového kabelu do provozu.
- (86) Aby bylo zajištěno včasné ukončení požadovaných výjimek, Španělsko do šesti měsíců ode dne zprovoznění nových kabelů mezi Baleárskými ostrovy a španělskou pevninou předloží Komisi jasný plán, v němž budou podrobně popsány všechny regulační a systémové změny potřebné k začlenění Baleárských ostrovů do pevninského trhu s elektřinou. Plán jasně určí různá požadovaná opatření a bude obsahovat harmonogram s nejvýznamnějšími milníky,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Španělskému království se v případě Baleárských ostrovů uděluje výjimka z ustanovení čl. 3 prvního pododstavce písm. a), b), e), k), o) a p), článku 6, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10 a 11, čl. 22 odst. 2 nařízení (EU) 2019/943 a čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944.

Článek 2

Výjimka udělená podle článku 1 se použije po dobu dvanácti měsíců ode dne zprovoznění nového elektrického kabelu propojujícího Baleárské ostrovy s pevninským Španělskem.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Španělskému království.

V Bruselu dne 16. května 2025.

Za Komisi
Dan JØRGENSEN
člen Komise
